

Миськів О. А.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського
національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доц.,
завідувач кафедри міжнародного права
та міграційної політики
Жукорська Я. М.*

ПРАВОВИЙ НІГІЛІЗМ У СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Перш ніж розглядати проблематику даної теми, варто з'ясувати зміст поняття «правовий нігілізм». У сучасному суспільстві він є однією з основних проблем, з якими зустрічаються громадяни. Що ж взагалі називають нігілізмом? З філософської точки зору нігілізм доволі широке поняття, воно виражає позицію, за якої люди ставлять під сумнів загальноприйняті цінності. А отже, як наслідок, «правовий нігілізм» – це нехтування загальноприйнятими нормами в сфері прав людини. Доцільно було б зазначити, що формою прояву правового нігілізму є порушення прав людини, особливо таких, як право на життя, честь, гідність, власність, безпеку, здоров'я, соціальні права, що пов'язані із забезпеченням гідного людини рівня життя [1, с. 216].

Вивчаючи це питання, можна помітити, що у свідомості значної кількості населення нерідко закріплюється нехтування Конституцією та законами, особливо тими, що вказують на їх обов'язки та захищають права інших громадян. Відповідно до цього зрушується природний стан подій, за якими людина, маючи жити за загальноприйнятими законами, мусить підкорюватись законам тваринного світу, за якими, як це відомо, «виживає лише сильніший».

В першу чергу під поняттям правовий нігілізм розуміють результат соціальних відносин, що зумовлюється значною кількістю причин та наслідків. Передумовами його утворення є цинічний популізм лідерів, бюрократія, некомпетентність можновладців. Відповідно до цього, чим менший спостерігається рівень правової культури та свідомості з боку громадян, тим більшим буде рівень правового нігілізму.

Відповідно, наслідки прояву правового нігілізму у сфері прав людини можуть бути проявляться у різних галузях. Це може бути ігнорування прав людини, безкультур'я, зневажливе відношення стосовно правових традицій та принципів. В свою чергу правовий нігілізм можна назвати основоположником правопорушень та передумовою скоєння кримінальних злочинів. Говорячи про загальне визначення правового нігілізму, варто зазначити, що це

деформаційне становище правосвідомості суспільства чи окремої людини що відображується в усвідомленні та ігноруванні принципів та норм людини. Також при прояві нігілізму спостерігається ігнорування вимог закону та цінностей і прав людини і спричиняє зневажливе ставлення до будь-яких правових традицій. Небезпекою правового нігілізму є те, що він не маючи в собі злочинного умислу, може стати основою для скоєння тяжких злочинів, що порушують не лише порушують права окремих людей, а і мають вплив на суспільство в цілому. Внаслідок такого нехтування, або прояву правового нігілізму з боку людей, спостерігається значний занепад правової та національної свідомості громадян. Також можна помітити розпад правової культури та прояви викривленого стану суспільної свідомості.

Що ж спричинює виникнення правового нігілізму? У відповідь на це питання існує кілька причин. Серед них – нездатність національного законодавства охопити сучасні правила життя суспільства в країні. Через це в законодавстві часто змінюються та створюються нові нормативно-правові акти. Також на виникнення явища правового нігілізму і сфері прав людини має вплив відсутність рівня правової культури та свідомості громадян, а також неналежний рівень правового виховання. Ще однією, не менш важливою передумовою є значний рівень корупції, в результаті чого відбувається нехтування правами одних людей на користь інших, що в свою чергу підсилює недовіру громадян один до одного і до чиновників. Але порушення прав людини, а особливо прав людини на життя, здоров'я гідність та честь є однією з головних причин правового нігілізму.

Подолання правового нігілізму у сфері прав людини є складним завданням, все ж це під силу навіть кожному громадянину. Для подолання правового нігілізму існує чимало шляхів.

Найбільш ефективними шляхами вважаються наступні:

– Впровадження антикорупційних стратегій спрямованих на боротьбу з корупцією, та здійснення громадського контролю.

– Проведення реформування освітньої галузі, з метою підвищення рівня правової обізнаності, зокрема стосовно прав людиною

– Здійснення систематизації та підвищення ефективності законодавства [2, с. 238].

Отже, підсумовуючи все вищесказане, можна дійти висновку, що правовий нігілізм у сфері прав людини, як і в цілому, є не лише шкідливим а і дуже небезпечним явищем по відношенню до суспільства. А недостатня правова захищеність громадян знижує рівень довіри людей до законодавства та до здатності держави захистити людей від зловмисного посягання та забезпечити спокій серед суспільства. Звісно, повністю викоринити правовий нігілізм

неможливо, але кожному варто замислюватись, яких зусиль він особисто може докласти, з метою подолання та викоренення зі своєї свідомості правового нігілізму та ставати на захист прав людини, бо це під силу кожному!

Список використаних джерел

1. Стрілко Дмитро. Правовий нігілізм та шляхи його подолання в сучасних умовах. Підприємництво, господарство і право. №3. 2021. С. 216-220.
2. Шитий Станіслав, Бондаренко А. Причини правового нігілізму та шляхи його подолання в Україні. Підприємництво, господарство і право. №2. 2017. С. 235-239.

Пукало Т. І.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент,
доцент кафедри теорії та історії
держави і права ЗУНУ
Кравчук В. М.*

ПРАВОВИЙ МЕНТАЛІТЕТ ЯК РУШІЙНА СИЛА ЗМІЦНЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ

Термін “менталітет” (або ментальність) походить з латинського слова “mens”(mentis), що в перекладі означає “розум”, “мислення”, “душевний склад” [1] і являє собою сукупність психічних, інтелектуальних, релігійних, естетичних і т. ін. особливостей мислення народу, соціальної групи або індивіда, що знаходять свій вияв у культурі, мові, поведінці [2]. По своїй суті, ця ієрархічна система визначає загальну направленість, мету та мотиви життєдіяльності людей в суспільстві. У кожного народу є певні особливості, що інтегрують його темперамент, характер та культуру. В залежності від галузі знань, в якій ця категорія вживається, існує політичний, економічний, правовий та ін. менталітет [3, с.62]. З’явившись не так давно, як зауважує І. Коваль, «поняття “правовий менталітет” нині посідає чільне місце в когорті категорій правових наук» [4, с.158].

На думку В. Кравчук, цілком логічно розрізняти правовий менталітет соціальної спільності і правовий менталітет конкретної особи, який дослідниця розуміє «як систему її життєвих координат, установок, уявлень і поглядів на правову реальність, що виявляється у її правовій позиції та поведінці» [5, с.282].

Правовий менталітет, як і інші види менталітету, проявляється в емоціях, вербалізації та поведінці. Наприклад, емоції людини можуть